

Rettevejledning, skriftlig eksamen Videregående Formueret vinterksamen 2017/18 - ordinær.

Opgaven vedrører forsinkelse, mangler, erstatning og reklamation i relation til realydelser (tjenesteydelse, reparation), risiko for hændelige skader på lånte/lejede genstande i sammenhæng med misligholdelse, kreditor/debitorskifte samt produktansvar, direkte krav og almindelige principper for ansvar og hæftelse. Hertil kommer vedtagelse, fortolkning og tilsidesættelse af ansvarsbetingelser.

Den gode opgave diskuterer både for og imod bestemte kategoriseringer og argumenterer for sine løsninger (er det et simpelt/negotiabelt gældsbev? Direkte krav, produktansvar, erstatning helt uden for kontrakt?), mens den mindre gode opgave uden begrundelse vælger vej, eller ikke henviser til relevante paragraffer (f.eks. DL 5-8-1), analogier (f.eks. til KBL § 21 og 24), principper og undtagelser til hovedregler (f.eks. om lån også er i långivers interesse).

Endvidere bedømmes sprog (herunder anvendelsen af korrekte fagtermer), systematik og evnen til at analysere og argumentere for bestemte løsninger.

Der henvises i øvrigt til fagbeskrivelsen. Rettevejledningen omtaler kun hovedproblemstillinger – andre problemstillinger og diskussioner kan være relevante, herunder henvisning til yderligere regler, principper og domme.

1. Forsinkelse af realydelse

I relation til forsinkelse af reparation skal det for det første nævnes, at retskilderne der anvendes er analog anvendelse af købelovens regler, almindelige obligationsretlige grundsætninger samt henvisninger til afgørelse fra Forbrugerklagenævnet (samt eventuelt domme). Selvom der er tale om en ikke-forbrugeraftale, kan forbrugerregler/afgørelser finde analog anvendelse, i det omfang de er udtryk for almindelige obligationsretlige grundsætninger. Det er en fejl at kategorisere ydelsen direkte som et køb, selvom der indgår reservedele til kobling. Der kan dog godt foreligge en situation omfattet af købeloven hvis en mekanikers ydelse består af levering af en løsøregenstand, men det er der ikke noget der indikerer i denne opgave.

Af relevante købelovsretlige bestemmelser der kan analogiseres fra er §§ 21, 23 og 24, idet udgangspunktet må være at der er tale om (væsentlig) forsinkelse når bilen ikke leveres tilbage efter reparationen som oprindeligt aftalt. Dog accepterer CC en senere leveringsdato (aftaleændring), der imidlertid også overskrides, og CC reklamerer nu (analogi.: KBL § 27). AM er nu i forsinkelse, og erstatningsansvarlig. CC kræver vognen leveret! Hvad med erstatning? Her må udgangspunktet være culpa, men AM har dog også givet lovning på ("garanteret færdig"), at bilen kan være færdig en bestemt dato, ligesom forsinkelsen skyldes selvforskyldte handlinger, inden for AM's kontrolsfære, der ikke kan henføres under force majeure (sml. KBL § 23 og § 24). Med dette for øje, vil AM være

erstatningsansvarlig for forsinkelsen, idet det bemærkes, at CC jo ikke kræver ophævelse, men netop levering af ydelsen: rettidig reparation. Erstatningsansvaret vil give sig udtryk i, at CC ikke selv skal betale for låne bilen fra den 16-18 (idet det dog kan diskuteres, om det er den 16 om morgenen eller eftermiddagen hun ville have hentet bilen). Hertil skal dog yderligere inddrages, at CC i denne periode sparer slid på egen bil, og det skal der kompenseres for efter reglerne om *compensatio lucri cum damno* – lærebog s. 263.

2. Skade og selvrisiko på kundebil

Her skal diskuteres risiko for hændelige skader i opbevaringsforhold, og her er udgangspunktet *res perit domino*, Lærebog I, s. 157 f. Det er en væsentlig fejl ikke at kategorisere retskilderne rigtigt. Det skal diskuteres om det er lån eller leje. I låneforhold er risikoen på låntager, jf. DL 5-8-1, mens det i lejeforhold er på udlejer. Udgangspunktet må være, at der er tale om leje, idet kunden jo betaler for bilens benyttelse. Imidlertid er lejebeløbet jo ret lavt, hvilket jo nok skyldes, at AM giver en hvis form for kunderabat, og ikke skal tjene på det. Hvis man kategoriserer det som lån, er udgangspunktet, at låntager er objektivt ansvarlig, idet dette udgangspunkt dog afviges, når udlån (også) er i långivers interesse, se Lærebog, s. 163 og s. 325 f. Her er långiver jo netop i misligholdelse, og der kan derfor inddrages både Forbrugerklagenævnets afgørelse JÅF 2000.116, samt reglerne om *casus mixtus cum culpa*, se Lærebog s. 251 f. (hvor der sker noget hændeligt, som følge af, at en part har begået noget culpøst, her at AM jo har bestilt forkerte reservedele og sparket til en ølkasse, hvorefter reparationen forsinkes og hærværket så udøves på kundebilen). Dette skal lede frem til at AM som udgangspunkt *ikke* kan kræve erstatning, herunder for selvrisiko. Der er dog i parternes kontrakt en ret tydelig bestemmelse herom, men spørgsmålet er om ikke de almindelige betingelser om at kunden skal betale selvrisiko må fortolkes *indskrænkende*, således at kunden *kun* skal betale hvis der er tale om skade i den tid, hvor bilen er til reparation, og hvor bilværkstedet ikke har begået nogle *culpøse* handlinger, mens hvis værkstedet er i misligholdelse og har begået culpøse handlinger, ja så er værkstedet *ikke* i stand til at påberåbe sig bestemmelsen. Der kan henvises til kapitlet om fortolkning af ansvarsbestemmelser i Lærebog I, kap. 8, herunder til AFTL § 36. En isoleret anvendelse af § 36 uden begrundelse og inddragelse af reglerne om risiko ved lån, leje og *casus mixtus cum culpa* er dog ikke acceptabel.

3. Manglende betaling af gældsbrief

Først skal der tages stilling til, om gældsbriefet er negotiabelt eller ej, jf. herved GBL § 11, stk. 2, nr. 1-4. Dette skal diskuteres indgående. Negotiabilitet kræver særlig klar vedtagelse og formulering, jf. herved Lærebog II, s. 60, og her skal følge en diskussion af GBL § 11, stk. 2, nr. 4. Alle gældsbriefe er jo som udgangspunkt overdragelige (omsættelige), men det gør dem ikke automatisk til et *omsætningsgældsbrief*, medmindre der er indført "eller ordre", "omsætningsgældsbrief" eller lign., og derfor taler mest for, at der er tale om et simpelt gældsbrief, hvor overdragerens indsigelser vedbliver at bestå, GBL § 27, se hertil Lærebog II, s. 65.

Slår man fast, at der er tale om et negotiabelt gældsbrief, må man dog diskutere, om ikke erhverver vidste, at der er ugler i mosen i hvert fald for så vidt angår de

nævnte forhold om lejebeløb og selvrisko. Tilsvarende kan man diskutere, om debitor i relation til et simpelt gældsbrief har gjort afkald på visse indsigelser, idet GBL § 27 er fravigelig ved aftale mellem parterne, jf. hertil Lærebog II, s. 71, med henvisning til bl.a. U 1975.246 V. Hertil kan tilføjes en diskussion af forudsætningslæren: var det en forudsætning for CC, at bilen *var* repareret ordenligt, og ikke igen gik i stykker med samme mangel? Er den culpøse handling fra AM's side så grov, at erhverver ikke skal afskære sådanne indsigelser? Hvis en indsigelse efter GBL § 27 er tabt, er den det i øvrigt også hvis der er tale om et negotiabelt gældsbrief, se hertil for ovenstående diskussion Lærebog II, s. 101.

4. Skader som følge af oliespild

Skaderne som følge af oliespild skal give anledning til en diskussion af produktansvar og direkte krav samt almindelige regler om culpøs adfærd. Det er en væsentlig fejl ikke at diskutere sammenhænge og overlap mellem regler. Der er tale om, at en culpøs handling (bevidst anvendelse af forkerte skruer med viden om, at de næppe er holdbare) har skabt skade på såvel person som ting, hvorved reglerne om direkte krav (retsbrud) i hvert fald bør diskuteres, se hertil Lærebog I, kap. 9, særligt s. 448 (om løvsøre).

Samtidig er det også relevant at overveje produktansvar, særligt retspraksis udviklet produktansvar RUP, jf. Lærebog I s. 475 og s. 489. AM kan være ansvarlig "producent" i denne sammenhæng, og principielt kan også CC gøres ansvarlig, dog kun hvis der er begået culpa. Det er her en glidende overgang til delikt-rettens almindelige culperegulering, Lærebog I, s. 489.

Personskade vil muligvis – men ikke sikkert – også kunne dækkes af PAL. Det er dog tvivlsomt om AM dækkes af definitionen af en *producent*, se hertil diskussionen af PAL § 4, stk. 1 i relation til produktansvarssubjekt, Lærebog s. 506 (...fremstiller et færdigt produkt, et delprodukt eller en råvare... etc.). Der kan her henvises til U2015.1139 V nævnt sammesteds - hvis en cykelhandler eksempelvis samler en i forvejen usamlet cykel og herefter sælger den til en kunde, er vedkommende cykelhandler producent – men det er vedkommende *ikke* hvis cykelhandleren nogle dage efter eftermonterer en skærm forkert på cyklen eller foretager en reparation på denne, og det er herfra – og ikke fra den mangelfulde samling – at skaden stammer.

CC kan kræve en ny reparation (omlevering) og erstatning af AM. Om indsigelse i forhold til erhverver af gældsbrief, henvises til ovenfor.